

Resurstilldelningen till de fristående institutionerna

Rapport av en arbetsgrupp den 22 juni 2000

Innehåll

1	BAKGRUND	1
1.1	VERKSAMHETEN VID DE FRISTÅENDE INSTITUTIONERNA	1
1.2	TILLDELNING AV RESURSER IDAG	2
2	HUR UTÖKA RESURSERNA?	2
2.1	OMFÖRDELNING AV DRIFTSMEDEL	2
2.2	ÖKNING AV ÖVRIG FINANSIERING	3
3	EN GENOMGÅNG AV ALTERNATIVEN FÖR RESURSÖKNING	3
3.1	OMFÖRDELNING AV RESURSERNA	3
3.2	ÖKNING AV HÖGSKOLANS BASFINANSIERING	3
3.3	ÖKNING AV ÖVRIG FINANSIERING	4
3.3.1	<i>Sponsorering</i>	4
3.3.2	<i>Avgiftsbelagd kundtjänst</i>	4
3.3.3	<i>Overhead</i>	4
3.3.4	<i>Riktad kostnadsspecifik fakturering</i>	6
4	FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER	7

Bilagor:

Bilaga 1 - Beskrivning av verksamheten vid biblioteket

Bilaga 2 - Beskrivning av verksamheten vid centret för forskning och internationella ärenden

Bilaga 3 - Beskrivning av verksamheten vid datacentralen

Bilaga 4 - Utredning över overhead vid övriga högskolor i Finland

Rapport från en arbetsgrupp för att se över resursfördelningen till de fristående institutionerna

Arbetsgruppens sammansättning var Mauno Lindroos (ordf.), Maj-Britt Hedvall, Maria Holmlund, Petri Mäntysaari, Maria Schröder, Kuno Öhrman, Kicka Lindroos (sekr.) Gruppen sammanträdde sammanlagt 6¹ gånger.

Arbetsgruppens mål har varit att komma med förslag som tryggar och garanterar en utveckling av Hanken som helhet. Arbetsgruppen har utgått från en utvidgning av finansieringsbasen utan att någon annans resurser direkt minskar.

Arbetsgruppen har inte sett det som sin uppgift att gå in på själva kostnadsstrukturen för de fristående institutionerna. Gruppen har alltså inte letat efter möjligheter att begränsa deras kostnader eller ökningen av dem.

1 Bakgrund

I samband med beredningen av den nya resursfördelningsmodellen för institutionerna under åren 1997-98 uppstod frågan huruvida man även för de fristående institutionerna kunde finna en ”modell”, som på något sätt skulle beakta deras prestationsnivå eller åtminstone utvecklingen av arbetsbördan. Det beslöts då att överföra frågan till en separat arbetsgrupp.

De fristående institutioner vars resursering behandlats är Biblioteket, Centret för forskning och internationella ärenden (Centret) och Datacentralen. Hanken Fortbildning behandlas inte här eftersom fortbildningens verksamhet helt bör finansieras med externa medel.

1.1 Verksamheten vid de fristående institutionerna

Biblioteket, Centret och Datacentralen har alla en egen serviceprofil, sedd ur kundsynvinkel.

Primärt ger *biblioteket* service åt de studerande i form av litteratur och studiemiljö och de är den kundgrupp som först blir lidande av bristande resurser. De vetenskapliga institutionerna och även enskilda forskare förmår åtminstone delvis kompensera resursbortfallet. Däremot är många forskare beroende av bibliotekets elektroniska tidskriftstjänster.

Centret tillhandahåller forskningsservice och internationell service för studerande, forskarstuderande och personal. Aktiviteterna kräver framför allt personalresurser. Nya satsningar såsom databaser har finansierats med projektmedel. Stiftelsen SHH finansierar en del av internationell service för studerande.

Datacentralens verksamhet är den mest synliga, bristerna syns genast och påverkar direkt alla andras arbete. Bland annat därför är datacentralen utsatt för kritik på ett helt annat sätt än de övriga fristående institutionerna. Dess service är också eventuellt sådan att den är lättast att kvantifiera i mark och penni.

De här skillnaderna i verksamhetsprofilen gör att det kan vara svårt att behandla alla fristående institutioner exakt på samma sätt ifråga om resurstilldelningen.

Verksamheten och behovet av medel vid de olika institutionerna behandlas kort i **bilagorna 1-3**.

---

¹ 13.4, 27.4, 11.5, 23.5, 6.6, 20.6

1.2 Tilldelning av resurser idag

Biblioteket, datacentralen och centret får sina resurser genom att styrelsen i högskolans budget avsätter en gemensam summa för dem alla, som sedan fördelas via resultatförhandlingar med rektor. Lönebidragen till de fristående institutionerna fastställs också vid dessa resultatförhandlingar.

Det här resurstilldelningssättet är statistiskt så tillvida att man i budgetarbetet normalt utgår från föregående års siffror och sedan genom ”politiskt” beslutsfattande i styrelsen bibehåller kakan oförändrad eller minskar eller ökar den. Ur tabellen nedan framgår att summan hållits i det närmaste oförändrad under de senaste fyra åren:

Tabell 1. Resurstilldelningen till de fristående institutionerna under de senaste fyra åren (driftsmedel)

	1997	1998	1999	2000
Biblioteket	1 074 000	1 070 000	1 000 000	980 000
Datacentralen	830 000	825 000	810 000	830 000
FISH	196 000	205 000		
Centret			190 000	190 000
Totalt till de fristående	2 100 000	2 100 000	2 000 000	2 000 000

I de fristående institutionernas budgeter ingår kostnader av verksamhetsspecifik karaktär, ”egna driftsmedel” och kostnader av mera allmän karaktär.

2 Hur utöka resurserna?

Hypotetiskt sett kan de fristående inrättningarna få nya medel

- genom omfördelning av högskolans driftsmedel,
- genom en ökning av högskolans basfinansiering, eller
- genom ökning av övrig finansiering

2.1 Omfördelning av driftsmedel

Omfördelning av driftsmedlen kan ske genom att:

- man höjer de fristående institutionernas andel av högskolans driftsmedel och på motsvarande sätt minskar andra anslag.
- En del kostnader av mera allmän karaktär överförs från de fristående institutionernas driftsmedel till något annat budgetmoment (i praktiken innebär detta också ökad budgetfinansiering om inte driftsmedlen samtidigt minskas).
- Resurserna kan fördelas enligt användning om man hittar enkla och entydiga kriterier som kan godkännas av de andra enheterna.
- Driftsmedlen till de fristående institutionerna omfördelas internt mellan dem.

2.2 Ökning av övrig finansiering

De alternativ för övrig finansiering som diskuteras nedan är närmast

- sponsorering
- avgiftsbelagd kundtjänst
- overhead
- riktad kostnadsspecifik fakturering

3 En genomgång av alternativen för resursökning

3.1 Omfördelning av resurserna

Arbetsgruppen har efter diskussion beslutat att inte föreslå en sådan allmän nivåhöjning av anslaget till de fristående institutionerna som skulle innebära en minskning av övriga anslag. Ett dylikt förslag skulle kräva utredningar och överväganden som faller utanför gruppens mandat. Bedömningen av en dylik omfördelning ankommer på styrelsen i samband med beslut om högskolans budget 2001. Arbetsgruppen föreslår heller ingen intern omfördelning av driftsmedlen mellan de fristående institutionerna.

Kostnader, som idag belastar de fristående institutionerna, och som kunde tänkas flyttas över till budgetmomentet för fastigheters drift är närmast de s.k. FUNET-avgifterna (170 000 mk år 1999, 220 000 mk år 2000, 300 000 mk år 2001 och 260 000 mk år 2002). En dylik lösning skulle avlasta datacentralen från ett kostnadsmoment, vars utveckling är svår att bedöma och påverka.

Högskolans budget innehöll tidigare ett moment för gemensamma kostnader. Efter att det slopades överfördes de flesta kostnader till förvaltningens moment, bl.a. kostnaderna för företagshälsovård och tentövervakning. Även de fristående institutionerna ansvarar för en del utgifter, som kommer en stor del av personalen till gagn. Dylika är till exempel bibliotekets utgifter för elektroniska tjänster och en del medlemsavgifter som betalats av centret. Arbetsgruppen har kommit fram till att det är att föredra att dylika utgifter fortfarande är en del av de fristående institutionernas driftskostnader så att deras ändamålsenlighet även innehållsmässigt kan bedömas. För att en förändrad kostnadsnivå bättre skall kunna beaktas förutsätts emellertid att resultatdiskussionerna med de fristående institutionerna årligen förs före högskolans budget fastställs i styrelsen, så stegring av allmänna avgifter kan beaktas då resurser avdelas för de fristående institutionerna.

Idag är det inte möjligt att utbryta sådana kostnader för de fristående institutionerna, som kunde faktureras av användarna enligt förbrukning. Det har visat sig att själva mätningen av kostnader ofta blir oproportionerligt dyr. I framtiden bör emellertid även den här möjligheten hållas öppen.

En form av omfördelning av befintliga resurser är också att fördelningen av den nuvarande overheaden öronmärks för specifika ändamål, till exempel de fristående institutionerna.

3.2 Ökning av högskolans basfinansiering

Regeringens principbeslut 26.5.2000 om användningen av inkomster från försäljning av statens egendom innehåller även tilläggsmedel till universitetens basfinansiering med 100 Mmk år 2001, 75 Mmk 2002 och 75 Mmk 2003. De här pengarna, av vilka Hanken vanligen får ungefär en procent, kompenserar något den resursminskning som resultatavtalet 2001 – 2003 innebär och medför alltså ingen reell resursökning.

3.3 Ökning av övrig finansiering

3.3.1 Sponsorering

Högskolan får kontinuerligt ett viktigt stöd från Stiftelsen Svenska Handelshögskolan. För år 2000 uppgår stiftelsens budget till sammanlagt 4,8 Mmk och därtill tillkommer vissa engångssatsningar. Stiftelsen ger ett betydande stöd även till de fristående institutionerna i form av IT- och bibliotekssatsningar samt stöd för internationalisering. Det här stödet är högskolan och de fristående institutionerna beroende av även i framtiden.

Vid inflyttningen till den sanerade huvudbyggnaden 1996 initierade Stiftelsen Svenska Handelshögskolan ett sponsorprojekt (med datorer som mål) som gav datorer till datorsalar och viss annan utrustning upp till ett sammanlagt värde av 1 Mmk. Arbetet på projektet för förnyande av sponsorkontrakt pågår. Biblioteket har erhållit donationer i samarbete med studentkåren för kursböcker och dagstidningar. Arbetsgruppen anser att högskolan idag inte har personresurser att inleda nya sponsorprojekt.

Slutligen mottar högskolan och stiftelsen årligen betydande summor i donationer. Dessa är oftast avsedda för forskning inom specifika områden.

3.3.2 Avgiftsbelagd kundtjänst

Datacentralens egna avgiftsbelagda kundtjänst uppgick till 254 000 mk år 1999 och har budgeterats till 200 000 mk år 2000. Inkomsterna kommer främst av att datacentralen sköter vissa uppdrag för andra universitet och offentliga samfund. År 2001 kommer den förmodligen att minska betydligt då vissa avtal går ut. Högskolan tar en overhead om 10 procent även för dessa inkomster.

Bibliotekets inkomster från avgiftsbelagd kundtjänst har budgeterats till 135 000 mk år 2000 och består av fjärrlåne-, kopierings- och förseningsavgifter. Biblioteket har även haft projektfinsiering utöver driftsbudgeten.

I Tabell 2 ses utvecklingen av den avgiftsbelagda kundtjänsten vid de fristående institutionerna.

Tabell 2. Avgiftsbelagd kundtjänst vid de fristående institutionerna under de senaste fyra åren

	1997	1998	1999	2000 ²	2001 ³
Biblioteket	59 000	134 000	128 000	135 000	130 000
Datacentralen	105 000	260 000	255 000	200 000	100 000
Centret	-	-	-	-	-

3.3.3 Overhead

Genom omkostnadstillägg eller overhead omfördelas en del (för närvarande 10 %) av den externa finansieringen. Med extern finansiering avses alla resurser, som kommer från någon annan källa än driftskostnadsmomentet för universitet i statsbudgeten. Här ingår alltså både offentlig och privat finansiering. Under de tre senaste åren har volymen på denna externa finansiering utvecklas som följer i Tabell 3.

---

² Prognos

³ prognos

Tabell 3. Den externa finansieringen 1999 (1000 mk)

	1999	1998	1997
Avgiftsbelagd kundtjänst	5 462	4 956	4 799
Forskarskolor	1 083	1 230	968
Övrig samfinansierad	6 268	3 981	3 194
Finlands Akademi	2 928	2 670	2 281
EU-finansiering	618	1 005	937
Stiftelsen Svenska Handelshögskolan	1 620	2 135	1 127
Arbetsministeriet	259	672	670
	18 238	16 649	13 976

Overhead tas på alla bruttoinkomster där det är tillåtet, utan avdrag av kostnader för inkomstens förvärvande. Då Hankens overhead höjdes från sju till tio procent fördes i styrelsen en grundlig diskussion om de principiella aspekterna kring ett omkostnadstillägg. I det sammanhanget torde det ha blivit klargjort att overhead tas i alla universitet och att det är en avgift för användande av den allmänna service som universitetet erbjuder för avgiftsbelagd kundtjänst och projektverksamhet, vilka ju enligt lag bör vara självfinansierande. Därför upprepas inte argumenten i diskussionen här.

På olika håll håller man på att övergå från tio till femton procent i overhead. Åbo Akademi har en overhead på 15 procent och samma overhead kommer att införas på finansiering från Finlands Akademi från år 2001. Avsikten är naturligtvis att den enhet som initierar projektet i sin budget beaktar overheaden redan vid prissättningen. På det sättet drabbar den inte någon enskild anställd.

Extern finansiering finns av fyra typer med tanke på overhead:

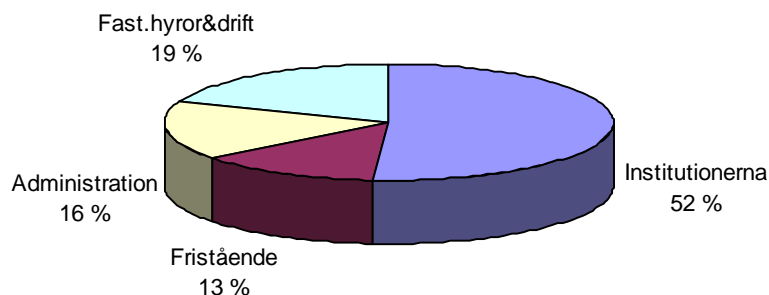
- Projektfinansiering från statsbudgeten, som inte ingår i högskolans driftskostnader,
- extern finansiering som ekonomiskt utgör en "förlust" för universitetet, såsom FA och liknande källor där lönen betalas av FA men där högskolan förutsätts ställa utrymmen, skrivbord, arbetsredskap till förfogande,
- extern finansiering på vilken direkta kostnader kan påföras men inga generella overhead kan tas,
- affärsmässig extern finansiering, tex skräddarsydda, noggrant budgeterade fortbildningsprogram till företagsvärlden.

De viktigaste förbudet mot overhead idag gäller finansiering genom EU:s strukturfonder, finansiering från Finlands Akademi och stipendier från vissa stipendiefonder. Däremot ingår overhead som ett element i anslag från EU:s ramprogram.

Gällande overhead är lätt att administrera och överblicka. Overheaden för år 1999 uppgick till sammanlagt 1,2 Mmk, vilket i stort sett motsvarade vad som budgeterats.

Overheaden redistribueras genom att den i sin helhet ospecificerat införs som inkomst i högskolans budget. Det betyder att den oavkortad används för högskolans allmänna drift, oberoende av att den principiellt motiverats med att den skall täcka olika slags förvaltningskostnader. Med andra ord fördelas overheaden i exakt samma förhållande som övriga kostnader, vilket innebär att över hälften går tillbaka till institutionerna, vilket syns av Figur 1.

Fördelning av overhead enligt budget 1999 (samma procentuella fördelning som budgeten i övrigt)

Figur 1. Fördelning av overhead år 1999 vid Svenska handelshögskolan.

Om man vill använda overheaden för specifika ändamål, måste fördelningen specificeras i högskolans budget. Å andra sidan tas ju overheaden som en generell skatt på alla externa inkomster och därför kan man i och för sig försvara att den också används generellt.

Vill man reellt öka de fristående institutionernas finansiering via overheaden, kan man rikta overheaden till de ställen där kostnader uppstår pga den externa finansieringen. Detta kan ske genom att dagens overhead (10%) öronmärks, eller genom att höja overheaden till 15% och avsätta förhöjningen direkt till de fristående institutionerna. Siffrorna från Turun yliopisto i den utredning som bifogats som **bilaga 4** till rapporten visar att man avsätter sammanlagt tre procent till IT-tjänster, bibliotek och postgång.

Vid Hanken debiteras idag förutom overhead även hyror av instituten och fortbildningen. Frågan är hur höga omkostnadstillägg de externt finansierade projekten orkar med utan att motivationen avtar. Maximum i dagens läge torde vara 15 % i total overhead plus hyra.

3.3.4 Riktad kostnadsspecifik fakturering

Ett alternativ är att man strävar efter en mera exakt kostnadsmotsvarighet i likhet med den som gäller för hyror för externt finansierad verksamhet och kostnaderna för telefonsamtal. Man skulle med andra ord räkna ut den relativa andel med vilket olika projekt skall bidra till löne- och övriga kostnader i räkenskapsbyrå och övrig förvaltning, datacentralen, biblioteket samt centret. Det här är också skäl att göra med tanke på debitering från samfinansierade EU-projekt. Inom olika universitet tillämpar man lite olika principer i det här avseendet. Vid Turun kauppakorkeakoulu fastslås en summa per personarbetsår, för närvarande 17 500 mk / år. Även där konstaterar man dock att slutresultatet av alla uträkningar ungefär motsvarar en allmän overhead på 10 procent. Det ser alltså inte ut att ge särskilt stora fördelar att frånga en generell overheadprocent. Med tanke på projekt, som finansieras från EU:s strukturfonder är det likväl skäl att kontinuerligt utveckla kostnadsberäkningen och –differentieringen.

4 Förslag till åtgärder

Gruppen föreslår följande åtgärder:

- Kostnadsberäkningen utvecklas så att de faktiska förvaltnings-, IT- och bibliotekskostnaderna kan påföras fullt ut på de projekt för vilken en generell overhead inte är möjlig (t.ex samfinansierade projekt från EU:s strukturfonder).
- Overheaden öronmärks så att
  - 2% avsätts för datacentralen
  - 2% för biblioteket, och
  - 1% till centret vid extern finansiering som erhållits med centrets bistånd, i övrigt till projektmedel för fristående institutioner,
- Skolans generella overhead höjs från 10 till 15% för att undvika att tilldelningen till de övriga institutionerna, förvaltningen, fastigheterna direkt minskar.
- FUNET-avgiften överförs till kostnader för fastigheters drift.
- De fristående institutionerna för sina årliga resultatdiskussioner före högskolans budget fastställs i styrelsen.

Helsingfors den 22 juni 2000

Mauno Lindroos (ordf)

Maj-Britt Hedvall

Maria Holmlund

Kicka Lindroos (sekr)

Petri Mäntysaari

Maria Schröder

Kuno Öhrman

Bibliotekets verksamhet och resurser

Bibliotekens och informationstjänsternas stora betydelse för både undervisningen och forskningen är de flesta överens om. Det är även allmänt känt att framgångsrika universitet har välresurserade bibliotek. Biblioteken erbjuder även i framtiden goda studiemiljöer för de studerande och spelar även en viktig roll i högskolornas internationaliseringsprocess. Rådet för universitetsbiblioteken i Finland har i olika sammanhang påvisat bibliotekens avtagande verksamhetsförutsättningar på grund av otillräcklig resursering.

Högskolans basfinansiering för driften av biblioteket har varje år sjunkit; 1.074.000 mk (1997), 1.070.000 mk (1998), 1.000.000 mk (1999) och 980.000mk (2000). I samband med saneringen 1995 erhöll biblioteket medel (234.000 mk) för anskaffning av IT-utrustning. Åren 1998 (80.000 mk) och 1999 (50.000 mk) erhöll biblioteket projektmedel för elektroniska tidskrifter och år 2000 (10.000 mk) för litteratur i internationell handelsrätt. Stiftelsen har i år beviljat biblioteket medel för inköp av det nya bibliotekssystemet och projektet elektronisk publicering.

Om basfinansieringen fortsätter att minska kommer vår servicenivå att kraftigt försämrats. Under de tidigare åren har vi med hjälp av olika åtgärder lyckats balansera utgifterna och ökat intäkterna i form av avgifter. År 1999 var intäkterna 128.000 mk. Nedan behandlas fem kritiska områden som är starkt beroende av basfinansieringen.

1. Den traditionella litteratursamlingen

(1000 mk)	1997	1998	1999	Budget 2000
Totalt	695	676	751	670
Boksamlingen	265	283	318	300

Prisstegringarna på litteraturen är ca 10% i medeltal per år. Åren 1998 skedde en kraftig gallring av de tryckta tidskrifterna. År 2000 ersattes en del av de tryckta med elektroniska. Årets abonnemang kostar ca 380.000 mk för de tryckta och 110.000 mk för de elektroniska. Nästa år ökar kostnaderna för de tryckta med ca 40.000 mk.

För att hålla vår boksamling på samma nivå som år 1997 borde vi detta år köpa böcker för 50.000 mk mera än vad vi gör och nästa år för ca 90.000 mk mera än i år. Biblioteket har infört förseningsavgifter för att effektivisera utnyttjandet av samlingen, och utlåningen mellan åren 1997-99 har ökat med 25%. Inkomsterna från förseningsavgifterna (ca 84.000 mk år 1999) täcker över hälften av utgifterna för kursböckerna.

Bibliotekets litteraturskaffning utgjorde 68% (1997), 64%(1998) och 63% (1999) av hela högskolans litteraturskaffning. Endast 30% av all "övrig" litteratur (dvs andra böcker än kursböcker) som skaffas till högskolan inköps till biblioteket. Man kan därför påstå att de enskilda forskarna och lärarna på institutionerna har förmått kompensera litteraturbortfallet genom att själva i allt högre grad köpa litteraturen till sina personliga bibliotek. Våra användarundersökningar (den senaste gjordes hösten 1999) visar att våra studerande drabbas hårdast av bristen på aktuell litteratur i biblioteket.

2. Hankens elektroniska bibliotek

(1000 mk)	1997	1998	1999	2000
Elektroniskt material	130	216	121	180

Utöver basfinansieringen erhöll biblioteket tillsammans med institutionerna projektmedel åren -98 och -99 för tidskriftstjänsten ProQuest Direct. FinELib-stödet startade år 1999 vilket förklarar den låga summan för elektroniska tjänster samma år. Idag har Hankens bibliotek ett

synnerligen gott utbud på elektroniska tidskrifter tack vare FinELib. I år betalar Hankens bibliotek 110.000 mk för elektroniska tidskriftstjänster och 30.000 mk för referensdatabaser inom FinELib-konsortier. Ifall Hanken inte skulle få FinELib-sponsorering skulle beloppet för dessa tillsammans vara ca 350.000 mk. Biblioteket betalar alltså endast 40% av Hankens verkliga kostnader. Nästa år är kostnadsökningen för de abonnerade elektroniska tjänsterna liten eftersom FinELib-kontrakten är 2-3-åriga, men år 2002 skall flera av dem förnyas och FinELib skall förhandla på nytt med de kommersiella leverantörerna. Man frågar sig även i hur hög grad och för hur lång tid vi kommer att få nationellt understöd för de elektroniska tjänsterna?

3. Biblioteksdatan Hanna – underhåll och utveckling..

För att reducera de årliga kostnaderna för bibliotekssystemet inköptes år 1994 en gemensam server med Tekniska högskolans bibliotek och årslicensen halverades (idag betalar vi ca 55.000 mk). Biblioteket har detta år erhållit medel för inköp av det nya bibliotekssystemet från Stiftelsen. Den beräknade årslicensen för det nya systemet Voyager, som tas i bruk vid alla universitetsbibliotek i Finland våren 2001, är ca 57.000mk för Hankens del. Dessutom uppgörs serviceavtal för centraldator och underhåll vilket idag har uppskattats till ca 7.000 mk per år. Man kan säga att summan ungefär motsvarar det vi har idag, men årslicensen för det nya bibliotekssystemet kommer att enligt avtalet stiga med 10% varje år.

4. IT-utrustning och IT-stöd inom biblioteket

Nya undervisningsformer förutsätter moderna studiemiljöer. Biblioteket kan erbjuda detta för Hankenstudierande om tillräckliga resurser anvisas både för IT-utrustning och IT-kunnig personal. Biblioteket förnyade sin maskinpark i samband med saneringen år 1995. Basfinansieringen ger idag inga möjligheter att uppgradera maskinparken. Ett belopp på ca 50.000 mk per år behövs för att hålla maskinparken i de publika utrymmena up to date. I detta belopp ingår inte personalens mikrodatorer och kringutrustning, ej heller självstudieutrymmet i bottenvåningen som rymmer ca 15 datorer, vilka även borde uppgraderas vart tredje år. Kostnaderna för dessa skulle vara ca 80.000 mk /år .

5. Personalresurser och personalens kompetensutveckling

De nya undervisningsformerna och det virtuella universitetet förutsätter goda informationskällor i ett välutrustat elektroniskt bibliotek och bibliotekspersonalen måste behärska både IT och kunna undervisa i informationssökning. Vid anställning av ny personal tas hänsyn till detta men förändringstakten är hög och den nuvarande personalen måste vidareutbildas. Biblioteket har planerat att göra upp ett kompetensutvecklingsprogram för hela personalen.

Centret för forskning och internationella ärenden

Högskolans styrelse beslöt i slutet av år 1998 att lägga ner Forskningsinstitutet och Internationella institutet som organisatoriska enheter samt att inrätta en fristående institution Centret för forskning och internationella ärenden fr.o.m. år 1999.

Uppgifter

Forskningservice: Centret bevakar nationella och internationella forskningsfinansieringskällor och sprider skraddarsydd information om dessa. Forskarna har också tillgång till de kommersiella databaserna TURA och COS samt Centrets www-sidor om forskningsfinansiering.

Centret samarbetade med högskolans personal i planering av externt finansierade projekt inklusive multidisciplinära och transnationella projekt. Därtill bevakas nationell och internationell forskningspolitik och forskningsprioriteringar. Information till ledningen, andra centrala aktörer och forskarsamfundet förmedlas. Centret deltar i Hankens proaktiva handlande, d.v.s. för fram Hankens kunnande till beslutsfattare och finansiärer.

Högskolans senaste forskningskatalog har utkommit i Centrets regi. Forskningsdatabasen Hanken CRIS tas i allmänt bruk år 2000. Centret arbetar med att modifiera databasen i samarbete med andra enheter.

Direktören deltar i evalueringar för EU:s femte ramprogram för FoU.

Forskarutbildning: Centret samarbetar med Studiebyrån i ärenden som berör forskarutbildningens utveckling och administration. Centret upprätthåller www-sidor och e-postlistor om forskarutbildning. Centret bistår studerande i ansökningsprocedurerna om extern finansiering och studier utomlands. Kontakterna till och informationsspridningen om forskarskolan KATAJA samt de europeiska forskarutbildningsnätverken ELIASM och EDAMBA sköts till en stor del av Centret.

Internationalisering: Centret administrerar högskolans internationella samarbete vars främsta verksamhetsform är utbytet av studenter och lärare. År 1999 studerade 104 studenter utomlands och vid Hanken studerade 75 utländska studerande. Centret ansvarar också för högskolans utbytesprogram, samarbetsnätverk och samarbetsavtal samt för marknadsföringen av PIB-programet. Centret ombesörjer samtliga praktiska frågor i anslutning till bostäder för avtalsstuderande.

Forskning: Forskning i hälsoekonomi ur ett managementperspektiv bedrivs i samarbete med inhemska och utländska universitet och forskningsinstitut med finansiering från Europeiska unionen, Yrjö Jahnessonin Säätiö, Suomen Kulttuurirahasto, Georg och Ella Ehnrooths Stiftelse.

Finansiering

Centret har erhållit anslag under åren 1999 och 2000 enligt följande:

	Driftsmedel	Löner	Totalt
1999	190 000	845 000	1 035 000
2000	190 000	845 000	1 035 000

Centret har fyra anställda: forskningsdirektör, planerare, internationell sekreterare och avdelningssekreterare.

Stiftelsen Svenska Handelshögskolan finansierar bostäderna för utländska studerande samt ger stipendier åt studerande som åker utomlands. Forskningsdatabasen Hanken CRIS och mobilitetsdatabasen AQUILA har finansierats med projektmedel. Centrets driftsmedel ger

inte utrymme för dylika satsningar. TURA databasen finansieras från om med detta år av Centret. COS-databasen finansieras av Undervisningsministeriet under en provperiod, men kostnaden kommer med stor sannolikhet att påföras universiteten.

Forskningen finansieras externt. EU täcker kostnaderna för evalueringsuppdragen.

Slutsatser

1. Centret har fungerat i knappt 1,5 år. Därför kan man inte dra långtgående historiska slutsatser om finansieringens optimala nivå eller finansieringsbehovens förändringar över tiden.
2. Centrets aktiviteterna kräver framför allt personresurser och tid. Nuvarande personresurser möjliggör en rätt tillfredsställande nivå på den service som förväntas av Centret. Budgetmedlen täcker de löpande utgifterna och lönekostnaderna, men ger inte utrymme för utvecklingsprojekt eller punktinsatser.
3. Ett smärre problem i den dagliga verksamheten är en del utgiftsposter som inte ännu funnit sin plats i högskolans budget. Trots att summorna i enskilt fall inte är särdeles höga, kan de vara problematiska när de summeras och påförs en enhet vars anslag för drift inte heller är särdeles högt. Därför skulle en ökning av driftsmedlen för Centret eller införandet av en ny post i högskolans budget som inbegriper räkningar som gagnar hela högskolan (årsavgifter för databaser, medlemsavgifter till vetenskapliga samfund och forskarutbildningsnätverk etc.) innebära att en liten enhet inte behöver bekymra sig för hur, i sig rätt marginella, kostnaderna skall finansieras.
4. Centret arbetsfält berör de aktiviteter inom högskolan som är mycket dynamiska, d.v.s. forskningen och internationaliseringen. Bl.a. i EQUIS-utvärderarnas rapport efterlyses ytterligare satsningar på internationalisering av hela högskolan, studenterna, personalen och forskningen. Därtill uppmanas Hanken att satsa på internationell student- och personalrekrytering samt utveckling av internationella nätverk. Ansöknings- och rapporteringsaktiviteter i samband med externt finansierade projekt kräver att forskningsservicefunktionerna ytterligare utvecklas. Med nuvarande personalstyrka och driftsbudget kan dessa mål inte uppnås.

Datacentralens verksamhet och resurser

Till Datacentralens uppgifter hör att sörja för Hankens IT-miljö, både vad gäller underhållet och utvecklingen av densamma. För att utföra denna uppgift tilldelas datacentralen årligen resurser (både för drift och för löner) som styrelsen fastställer ramarna för och som i sista hand beslutas om i resultatdiskussioner med rektor.

De senaste åren har datacentralens resurser sett ut som tabellen nedan:

	1997	1998	1999	2000
Driftmedel	830 000	825 000	810 000	830 000
Lönemedel	150 0000	180 0000	180 0000	1 800 000
Avgiftsbelagd	105 000	260 000	255 000	200 000
Summa	2 435 000	2 885 000	2 865 000	2 830 000

Under de senaste åren har datacentralens resurser nästan helt använts till basdrift, nyanskaffningar har varit möjliga endast på grund av att Hanken inom ramen för olika "projekt" tilldelats specifika resurser för nyanskaffningar på IT-området. Med tanke på framtiden, och för att Hanken skall kunna upprätthålla en hög standard på sin IT-miljö samt utveckla densamma är det viktigt att kunna garantera resurser för en (ökande) basdrift och för nyanskaffningar och utveckling.

Hankens IT-miljö

Hankens IT-miljö kan grovt uppdelas i tre olika nivåer:

1. Infrastrukturen

Till infrastrukturen hör datanätet, med alla både aktiva och passiva komponenter. De passiva komponenterna är konkret alla de kablar som förbinder Hankens datorer rent fysiskt med dels varandra, dels med yttervärlden. De aktiva komponenterna är alla de hubbar, ATM-switchar, routers etc. som "aktivt" sköter om att datatrafiken fungerar. För våra kontakter utom huset är vi medlemmar i FUNET (Finnish University Network). Till infrastrukturen hör också våra centrala serverdatorer, UNIX-servers och NT-servers som används till grundläggande uppgifter som bl.a e-post, databastjänster, filservers och andra kritiska tjänster.

En grundförutsättning för att Hankens IT-miljö skall fungera är att vi har en fungerande infrastruktur samt att vi kan garantera att den fortlöpande kan underhållas och utvecklas.

De årliga behovet av resurser för Hankens infrastruktur framgår ur tabellen nedan.

År	FUNET-avgift	Övrig infrastruktur	Totalt
2000	220 000 mk	475 000 mk	695 000 mk
2001	300 000 mk	500 000 mk	800 000 mk
2002	265 000 mk	500 000 mk	765 000 mk

Kostnaderna för infrastrukturen under de närmaste åren hänför sig uteslutande till underhållskostnader (+ersättande anskaffningar) av den nuvarande utrustningen samt FUNET-avgifterna (särskild kolumn) som stigit avsevärt de senaste åren, i dag verkar det som om ökningen avstannat, och i framtiden kommer den årliga ökningen att vara ungefär 15-20%. Nästa år, 2001, har vi en ökning som beror av anskaffningar för det nya "FUNET-2001"-nätet, och som de enskilda universiteten enligt FUNET:s nya principer måste bekosta själv.

2. Användarmiljön

Med användarmiljön avses all den IT-teknik, och program som all personal och de studerande på Hanken använder sig av i sitt dagliga arbete, och betyder i klartext den personliga arbetsstationen eller datorn, med en uppsättning program för de vanligaste sysslorna som textbehandling, tabellkalkylering, e-post, informationssökning etc. I jämförelse med infrastrukturen har inte användarmiljön samma kritiska betydelse, nyanskaffningarna på detta område sköts av de enskilda enheterna, med undantag för datorerna för de studerande som bekostas centralt (de senaste åren via särskild finansiering).

Datacentralen ansvarar för ca 200 av Hankens totalt 400 persondatorer. En uppskattning på årliga kostnader (behovet), utgående från antalet 200 persondatorer, med en genomsnittlig livslängd på 3 år blir enligt tabellen nedan. Datacentralen ansvarar dessutom för de centrala programlicenserna för hela Hanken.

Användarmiljön	Årliga kostnader, behov
Persondatorer	Ca 650 000 mk
Programlicenser för hela Hanken	Ca 250 000 mk

3. Innehållet

Den sista nivån av Hankens IT-miljö är innehållet, eller substansen. Hit hör alla våra centrala informationsresurser som studeranderegister, ekonomisystem, webbinnehållet, undervisningsmaterial etc. Denna nivå är inte kritisk i samma bemärkelse som de tidigare nämnda nivåerna, men på sikt är betydelsen av substansen mycket hög. Producenterna av substansen är flera, datacentralen har inte ett direkt ansvar, och inga direkta resursbehov, närmast är det fråga om att från datacentralens del kunna allokera tillräckligt med stödresurser (personresurser, verktyg) för utvecklingsverksamhet, som ibruktagandet av nya gemensamma informationstjänster för att underlätta åtkomsten och behandlingen av det mångfacetterade innehållet.

Personalen

Datacentralen har de senaste åren lidit av akut personalbrist, samtidigt som behovet av stöd (se ovan) i takt med nya IT-satsningar ökat. Ett ökande antal datorer medför direkt ett större behov av stödpersonal. Enligt flera oberoende undersökningar utgör själva hårdvarukostnaderna endast ca 25-30% av den sk. TCO:n (Total Cost of Ownership). Den resterande delen är i hög grad humanresurser. Behovet av utvecklingsarbete ökar också i takt med "nya" tillämpningar.

Datacentralens lönebudget uppgår till **1 800 000** mk för innevarande år 2000.

Utredning över overhead vid andra universitet i Finland

Teknillinen korkeakoulu

TKK perii maksullisen palvelutoiminnan ja yhteisrahoitteisen sopimustutkimuksen projekteista hallinnon yhteisten kustannusten kattamiseksi 10 % TKK:n käyttöön jäävistä tuloista. Eli projektien alihankintojen osalta ei hallintomaksua peritä.

Lisäksi peritään maksullisen palvelutoiminnan ja yhteisrahoitteisen sopimustutkimuksen projektien palkoista 10 % suuruisen erän vuokratilustusten kattamiseksi. Tämä erä ei kuitenkaan tule hallinnolle, vaan palautuu vastuualueen käyttöön.

Keskimäärin pidätys on tulosta laskettuna 17 %. Pidätyskäytäntö on uusittu vuoden 2000 alusta.

Teatterikorkeakoulu

Teatterikorkeakoulussa on erittäin vähän maksullista palvelutoimintaa. Korkeakoulussa on kaksi maksullisen palvelutoiminnan yksikköä, täydennyskoulutuskeskus ja teakon (teatteritekniistä konsultointia). Täydennyskoulutuskeskuksen toiminta on pahasti tappiollista, koska taiteilijoilla ei ole olemassa taustayhteisöjä, jotka maksaisivat heidän täydennyskoulutuksensa. Teakon toimii ilman mitään subventiota, mutta se ei tuota mitään. Hallintopalvelumaksu Teakissa on 3 % maksullisen palvelutoiminnan tuloista.

Hallitus on hyväksynyt (samassa yhteydessä kuin rahanjakoperusteet), että hallintopalvelumaksu on 3 %. Tämä on vain päätös, joka pohjaa siihen, että täyk ja teakon ehkä voisivat sen todellisuudessa maksaa.

Laitoksilla maksullinen palvelutoiminta käsittää pääasiassa produktioiden (harjoitusnäytelmät, jotka liittyvät opintoihin) lipunmyynnin. Tulot käytetään suoraan tuotannon kustannusten kattamiseen, joten niistä ei oteta mitään.

Hallintopalvelumaksu käytetään kokonaisuudessaan hallintoyksikön kustannusten kattamiseen.

Turun yliopisto

Turun yliopiston maksullista palvelutoimintaa ja muuta ulkopuolista rahoitusta koskevan taloushallinnon ohjeen mukaan suoritteiden tuottamisen aiheuttamiin erilliskustannuksiin on lisättävä 30 %:n yleiskustannuslisä. Näin saatavaan omakustannushintaan on liiketaloudellisten suoritteiden osalta lisättävä vielä voittolisä (ohjeena 12 %) sekä markkinalisä. Markkinalisä voi myös olla kilpailutilanteella perusteltavissa oleva alennus. Vastaavasti yleiskustannusosuutta ei ainakaan kokonaisuudessaan voida sisällyttää osaan muuta ulkopuolista rahoitusta tai julkisoikeudellisen maksullisen palvelutoiminnan hintoja.

Yleiskustannuslisän toimintayksikön ulkopuolinen osuus peritään toimintayksiköltä sisäisten palvelujen veloituksena. Vuoden 2000 alusta lukien yleiskustannusveloitus on 15 % bruttotulosta tai määrärahasta. Yhtenäisen käytännön ylläpitämiseksi tiedekunnat tai laitokset eivät voi määrittää omia yleiskustannusveloituksia.

Veloitettava yleiskustannus voidaan laskennallisesti jakaa seuraavalla sivulla esitetyissä laskelmissa lueteltuihin eriin. Luettelossa on sulkuihin merkitty brutosta perittävän prosentiosuuden vastine, jos perintä tehtäisiin erilliskustannuksista ja tulo vastaisi erilliskustannuksia lisättynä 30 %:n yleiskustannuksilla. Prosenttilukuja laskettaessa on kokonaissummana käytetty omakustannushintaa. Edellä mainitun hinnoitteluohjeen

mukaisesti suoritteita hinnoiteltaessa tulee omakustannushintaan lisätä voitto- ja markkinalisät. Tällöin sulkuihin merkityt laskennalliset prosenttiosuudetkin erilliskustannuksista kasvavat.

Yliopiston kirjanpitojärjestelmä vähentää em. 15 prosenttia automaattisesti projekttilille tai vastuualueelle kirjattavista maksullisen palvelutoiminnan tai muun ulkopuolisen rahoituksen tulosta, tulo-odotuksesta tai määrärahasta. Joissakin tapauksissa (lähinnä yhteisrahoitteiset sopimustutkimukset) veloitus tehdään 19,5 prosenttina kirjattavista erilliskustannuksista.

YLEISKUSTANNUSTEN OSAT I

	Brutosta	(=erillis- kustannuksista)
Yliopiston tietoverkko ja -palvelut -puhelinlinjat, atk-verkko, kirjasto, posti ym.	3,0 %	(3,9 %)
Yliopiston keskushallinto -kirjanpito, palkanlaskenta -henkilöstörekisteri, tutkimusasiamiehen palvelut, tiedotus ym.	2,0 %	(2,6 %)
Tilat -vuokrat, puhtaanapito, sähkö ym.	5,0 %	(6,5 %)
Tiedekunta -yleispalvelut ym.	1,0 %	(1,3 %)
Laitos	4,0 %	(5,2 %)
YHTEENSÄ	15,0 %	(19,5 %)

Projektin tai vastualueen käyttöön jäävät yleiskustannukset

Kun budjetoidusta 30 prosentin yleis- ja tilakustannuserästä on vähennetty em. 15 % (19,5 %), jää yleiskustannusosuuden loppuosa suoritteen tuottaneelle yksikölle. Tämä loppuosa laskennallisesti kattaa seuraavassa laskelmassa mainitut erät.

YLEISKUSTANNUSTEN OSAT II

	Brutosta	(=erillis- kustannuksista)
Toimintayksikkö -toimintayksikön oma infrastruktuuri ja yleiset palvelut	8 %	(10,5 %)
OVERHEAD ELI YLEISKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	23 %	(30,0 %)

Poikkeukset 15 prosentista

Yleiskustannusten automaattiveloitus ei koske Turun Yliopistosäätiön myöntämiä määrärahoja, CIMOn apurahoja, Sokrates- ja Nordplus-apurahoja eikä eräitä erikseen ilmoitettavia määrärahoja. Lisäksi Suomen Akatemian yliopistolle osoittamasta rahoituksesta yliopistolla ei tällä hetkellä ole oikeutta periä yleiskustannusosuutta. Myös mm. EU:n rakennerahastojen rahoituksesta peritään yleiskustannukset 15 % pienempänä soveltuvin osin erillisen laskelman perusteella.

Yleiskustannusveloituksen käyttö

Yleiskustannusveloituksena kertyneet tulot käytetään yliopiston vuotuisessa määrärahanjaossa jaettavaa summaa lisäävänä eränä. Tiedekunnalle ja laitokselle osoitetaan niiden yleiskustannuskertymäosuudet tilinpäätöksen laatimista seuraavan budjettivuoden määrärahana.

Veloitusten tuottama "tulo" arvioidaan seuraavan vuoden määrärahojen jaon yhteydessä ja jaetaan arvioidun "tulon" verran enemmän kuin muuten olisi jaettavissa. Kertymän käyttö

teknisesti kohdennetaan tilavuokriin. Näin säästytään pienten erien siirroilta.

Yleiskustannukset siis veloitetaan ulkopuolisen rahoituksen kohteelta sisäisten palvelujen veloituksena talousyksikön hallinnoimalle vastuualueelle ja aputalousarviotilille ja näille siirretään tilavuokria vuoden lopussa sen verran, että nämä aputilit nollautuvat. Vuonna 1999 koko yliopiston rahoituksen katteeksi peritty 10 % bruttotulosta tuotti kertymänä 15,3 Mmk. Luku ei siis sisällä toimintayksikölle jäänyttä osuutta laskennallisista yleiskustannuksista. Kaikesta ulkopuolisesta rahoituksestahan tuota 10 % ei voi periä.

Kuopion yliopisto

- Perintäpolitiikan tulisi olla mahdollisimman yhteneväinen kaikilla projekteilla (10 %). Se helpottaa käytännön hallinnointia.

Yleiskustannusten perintä- ja käyttöperusteet ovat seuraavat:

	EU-proj.	Veloitus %	Tuotto arvio/v (x 1000 mk)
		Muut proj.	
Laitos, jonka vastuualueelle projekti perustetaan	3 %	3 %	1 150
Rehtorin rahasto		3 %	1 050
Koulutus- ja kehittämiskeskus	5 %		150
Remonttirahasto		2 %	700
Yleishallinto (hallintovirasto)	2 %	2 %	700
Yhteensä	10 %	10 %	3 750

Laitokset voivat käyttää niille tuloutettua rahaa laitosten kulutusmäärärahan tapaan laitoksen (yleis)kuluihin.

Rehtorin rahastoon tuloutetun rahan käytöstä päättää rehtori.

Koulutus- ja kehittämiskeskukseksi tuloutettu raha on korvausta EU-tutkimusprojektien koordinaatio-, tiedotus-, neuvonta- ja muista hallintotehtävistä. Tuloutettua rahaa käytetään lähinnä näistä tehtävistä aiheutuneisiin kuluihin. EU-projekteissa pyritään edelleen EU:lta saamaan täysi 20 % hallinnointi- ja yleiskustannuskorvaus (overheads). Yli 10 %:n overheads jää projektin käyttöön.

Remonttirahastoon tuloutettu raha käytetään yliopiston rakennusten pieniin muutos- ja rakentamistöihin. Rahaston varoja voidaan käyttää myös yliopiston (yhteisiin) hankintoihin (esim. luentosalien ja muiden yhteisten tilojen kalustaminen).

Yleishallintoon tuloutetulla rahalla maksetaan hallintoviraston projektihenkilöstön palkkamenot (tällä hetkellä 5 henkilötyövuotta) sekä vastaavia kulutusmenoja.

Rehtori voi vapauttaa perustellusta syystä hallinnointimaksusta joko kokonaan tai osittain.

Jos rahoittaja perustellusta syystä haluaa sitoa laskennallisesti yleiskustannusten veloituksen esim. maksettuihin palkkoihin, voidaan siihen suostua. Tällöin yleiskustannuskorvaus on määriteltävä siten, että se vastaa edellä esitettyä 10 %:n tasoa kokonaiskustannuksista.

Yliopiston hallituksen päätöksen 27.8.1997 mukaisesti muiden kuin EU-projektien ulkopuolisesta rahoituksesta peritään 10 %:n yleiskustannusmaksu. Rehtori voi vapauttaa perustellusta syystä yleiskustannusmaksusta joko kokonaan tai osittain.

Rehtorin päätöksellä on aiemmin yleiskustannusmaksu alennettu 2 %:iin toimintayksiköiden järjestämisestä satunnaisista kongressi- ja koulutustuloista sekä henkilökohtaisten apurahojen siirrosta yliopistolle.

Säätiöt rahoittavat pääasiassa yksittäisten tutkijoiden tai tutkijaryhmien tutkimusta. Tutkimus on kuitenkin pääasiassa sellaista, että se tapahtuu yliopistossa, jolloin yliopiston määräyksen 10.2.1998 mukaisesti rahoitus on kuitenkin katsottava yliopistolle kuuluvaksi.

Käytännön selkiyttämiseksi säätiöiden tutkimusrahoituksesta peritään jatkossa 2 %:n yleiskustannusmaksu.

Sibelius-Akatemia

Maksullisesta palvelutoiminnasta peritään 4 % rehtorille.

Turun kauppakorkeakoulu

Pidätyksissä on lähdetty tavallaan aiheuttamisperiaatteesta, sillä pidätys perustuu laskennallisiin hallintokustannuksiin/henkilötyövuosi. Turun kauppakorkeakoulu on perinyt 17 500 mk/kunkin projektin htv sekä vuokrina 8 600/per projektin htv tutkimusprojekteissa ja 25 000,-/htv koulutusprojekteissa. Keskimäärin pidätykset ovat 10 % maksullisesta palvelutoiminnasta.

Taideteollinen korkeakoulu

"Korkeakoulun saamasta ulkopuolisesta rahoituksesta pois lukien Suomen Akatemian rahoitus ja mukaan lukien lahjoitukset peritään 10 %:n suuruinen yleiskustannuslisä."

"Rehtori voi päättää erityisistä syistä, että 10 %:ia ei peritä tietyistä erästä tai pidätysmäärä on erisuuruinen. Rehtori päättää yleiskustannuslisän käyttötarkoituksesta."

Käytännössä annetaan budjetointisyistä kiinteistöyksikölle 1,9 miljoonaa liian vähän rahaa ja rahat siirretään vuoden lopussa sinne. Viime vuonna alibudjetointi oli 0,9 miljoonaa ja rahaa tuli 700 000 mk. Tänä vuonnakin luku on ylimitoitettu, mutta määrärahojen yleisleikkausta ei haluttu lisätä tällä määrällä.

Rehtori myönsi viime vuonna vapautuksia ESR-projekteille, EU Media -koulutusohjelmalle ja elokuvataiteen eräille yhteistuotannoille. Tänä vuonna päätettiin pitää tiukkaa linjaa, mutta jos raportointi ja rahoittaja ei lisästä tykkää, joudutaan taas helytymään.

Tampereen yliopisto

Pidätykset ovat 7 % tuloista maksullisesta toiminnasta ja 5 % yhteisrahoitteisesta ja lahjoituksista, myös tuloista. Tilat maksetaan todellisten kustannusten mukaan. Joskus myönnetty helpotuksia alihankinnoista muttei pääsääntö. Käyttö 2 % hallintopalveluihin ja muu osa jaetaan takaisin sisäisenä hankerahana.

Helsingin yliopisto

Kaikesta ulkopuolisesta otetaan (maksullisesta ja OPM:n hankerahoituksesta) 5 % rehtorille. Tämän lisäksi on suositeltu, että tiedekunnat ja laitokset ottavat ulkopuolisesta rahoituksesta 10-15 %. Osa tiedekunnista on jo tehnyt oman päätöksensä ja näyttävät ottavan 1-3 %. Kaikki laitokset eivät veloita mitään. Ne, jotka ottavat, näyttävät ottavan keskimäärin 10 %. (5-17 %)

Rehtorin osuudesta voi saada helpotuksia, jos rahalla ostetaan alihankintaa tai suuria laitteita. Myöskään henkilökohtaisista apurahoista, vaikka ne kierrätettäisiin yliopiston kirjanpidon kautta, ei peritä prosentteja.

Pidätys tehdään kokonaiskuluista eli käytännössä tuloista.

Vaasan yliopisto

Uusi käytäntö (v. 1999 alkaen) ei ole tavallaan ollenkaan pidätyksen luonteinen vaan projekteilta laskutetaan niiden aiheuttamat kustannukset. Hinnoittelu on seuraava:

- taloushallinnon kustannukset/kirjanpidon vientirivi
- palkkahallinnon kustannukset/palkkavientirivi
- laitoshallinnon kustannukset/kirjanpidon vientirivi ja
- kiinteistökustannukset/huononeliö.

Nämä laskutetaan projekteilta ja yritetään saada systeemi mahdollisimman pitkälle koneelliseksi.

Joiltakin osin toteutunut laskutus on alle 10 % ja joidenkin projektien osalta yli 10 % tuloista (vanhan systeemin mukaan).

Svenska handelshögskolan

Pidätykset ovat 10 % ulkopuolisen rahoituksen tuloista, mutta hallitus on jo päättänyt että tämän vuoden aikana muutetaan käytäntö. Mikä se tulee olemaan, on vielä auki, mutta EU-rahoitus ja muu rahoitus julkisen hallinnon taholta on lisääntynyt paljon ja harvoin pystyy toteuttamaan prosenttimääräistä perintää. On puhuttu rinnakkaisjärjestelmästä missä toisessa peritään 10-15 % tuloista kuten tähän saakka ja toisessa käytetään sisäistä hinnastoa, mikä vastaa EU:n vaatimuksia..

Oulun yliopisto

Yleiskustannuspidätykset

Oulun yliopisto pidättää ulkopuolisesta rahoituksesta yleiskustannusten kattamiseksi 13 % tulosta.

Pidätys jakaantuu seuraavasti:

- 6 % toimitilapidätys; tästä osoitetaan 3 % sille laitokselle, jossa tutkimukseen osallistuva henkilöstö työskentelee heidän aiheuttamiaan toimitilakustannuksia varten ja 3 % yliopiston yhteisiä toimitilakustannuksia varten
- 3 % laitospidätys, joka osoitetaan sille laitokselle, jossa työ tehdään ko. laitokselle aiheutuvia tutkimuksen tukitoimintakustannuksia varten
- 3 % hallintopidätys hallinto- ja tietohallinnon tukitoimintoja varten
- 1 % kirjastopidätys, joka osoitetaan sen alueen kirjastolle, jossa tutkimus tehdään.

Pidätykset ovat olleet voimassa jo usean vuoden ajan eivätkä vastaa enää niitä todellisia välillisiä kustannuksia, mitä ulkopuolisesta rahoituksesta syntyy. Vuoden 2000 aikana yliopistossa on tarkoitus tarkistaa pidätysten määrää.

Jyväskylän yliopisto

Peruskäytäntö on se, että pidätys on 20 %.

Jako on siten, että 4 % koko yliopiston hallinto, 12 % tilat ja 4 % vastuullinen laitos.

Suoranaisesti ei ole ilmoitettu, että ei koske alihankintoja, mutta hankkeet voivat aina esittää alennusehdotuksen. Jos tietty osa rahoituksesta vain kiertää yliopiston kautta, ei siitä oteta mitään.

Koko talon 4 % ja tilojen 12 % kerätään ensin rehtorille ja hän sitten myöntää varat myös tiloihin tarpeen mukaan. Eli 12 % ei mene suoraan tiloihin.

Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu

Pidätetään 3 % hallintovirastolle.

Lapin yliopisto

EU-projektit 5 % hallinnolle

tilat laskutettu

osa yksiköille ~ 5 %

Maksupalvelusta otetaan osa ylijäämästä tilinpäätöksen yhteydessä hallinnolle (väh. yleiskust. verran ~ 13 %)

Yhteisrahoitteisista ei pidätyksiä.

Helsingin kauppakorkeakoulu

Suoranaista maksullista palvelutoimintaa on vähän, siitä otetaan 10 % rehtorille tulosta.

Tilakustannukset on otettava huomioon erikseen. Pidätysten uudelleenmäärittely on menossa ja asiaa valmistelemaan on perustettu työryhmä.

Tampereen teknillinen korkeakoulu

TTKK:lla otetaan liiketaloudellisista ja yhteisrahoitteisista projekteista tilakustannusten osuutta 10 % bruttopalkoista sekä keskushallinnon, kirjaston, atk:n yms. osuutta 6 % myös bruttopalkoista. Kokonaispidätys on siis 16 % bruttopalkoista.

Tilakustannuksia varten otettu 10 % hyvitetään laitoksille kuukausittain veloittavasta kokonaisvuokrasta. Eli laitosten kokonaisvuokra (sis. siivous ja sähkö) on vakio, em. projekteille kirjautuu siitä laskennallinen osuus.

Projektiraporteissa näkyvät nämä veloitukset, jotka on rakennettu sisään raportin määrittelyyn. Näistä veloituksista ei siis laadita mitään erillistä laskelmaa tai tositetta. Alihankinnat eivät tässä vaikuta kun laskentaperusteena ovat palkat.

6 % hallinto- ja tukipalvelupidätyksen käyttää hallinto mm. noin 10 henkilön palkkauksiin sekä monenlaisiin muihin menoihin esim. ohjelma- ja laitehankintoihin.

Pienenä poikkeuksena yhteisrahoitteisissa projekteissa ovat eräiden rahastojen ja säätiöiden rahoittamat projektit, joiden rahoitus on niin niukka että juuri ja juuri erillismenot saadaan katettua. Kun yleiskustannuksia ei ole budjetoitu, ei niitä voi veloittaaakaan.